Adnî Mahmud Paşa, Adnî Divanı, Haz Bilâl Yücel, Akçağ Yay, Ankara

1
feilâtün feilâtün feilâtün feilün KASÎDE DER-HAKK-I FÂTİH SULTÂN MUHAMMED GÂZÎ

1 Subh-dem urs-ı bahâr içre zamân pîre-zeni
Bezedi dürlü şükûfeyle arûs-ı çemeni

2 Gül-i ter yüzine pinhâni nazar kılmagıçun
Kasr-ı sîmînden açar revzene gör yâsemeni

3 Çeşm-i nergis zarar itmemegiçün hatmi dakar
İdinüp gerdenine levh akîk-i Yemen'i

4 Gül-i ter nâhun-ı hârıla yüzin tırmaladı
Subh-dem dişledi şebnem çü leb-i nestereni

5 Semen-i sîm-beden gül yüzini yumagıçun
Sebzede nergis elinde dutar altun legeni

6 Kîse-i gonceye mühr urdı anunçun şeh-i gül
Ki zer ü la'lin ugurlamaya gülşen dikeni

7 Jâle düşdükde seher lâleye san dilberdür
Kim dakar zînetiçün gûşına dürr-i Aden'i

8 Çün-ki bahrî bigi yüzmek dilemez lâle niçün
Su kenârında durur başa sarup pîreheni

9 Oluban bencileyin bâd-ı sabâ âşüfte
Dost kohusın alam diyü tolaşur semeni

10 Ol temâşâya nazar kılup okurdı gördüm
Sûzıla bu gazeli bülbül-i şîrîn-sühanî

11 Görmeyelden berü sen gül-ruh u gonce-deheni
Dil ü cân bülbülinün dâr-ı hazendür vatanı

12 Çün semen yüzüne öykündi sabâ ol denlü
Çûb-ı ter urdı ki hep gülgül olupdur bedeni

13 Leb ü zülfün gamıla öleni zemzemle yuyup
Perde-yi Mekke'den itmek gerek ana kefeni

14 Çün lebünden şeker ugurladı şîrînlik anı
Asdılar düzd bigi boynına dakup reseni

15 Gonce-veş çâk-ı kabâ itmişem ü yaşumı cûy
Göreli sen yüzi gül serv-i semen-pîreheni

16 Dest-gîr olmışıken âşık-ı üftâdelere
Pâymâl itme ser-i zülf-i kecün gibi beni

17 Ger dil ü cânı gözün gâret idüpdür nite-kim
Düşmenün kalbini dehrün şeh-i leşker-şikeni

18 Âftâb-ı felek-i izz ü meh-i devlet ü câh
K'eyledi nûrıla rûşen bu zemîn ü zemeni

19 Hân Muhammed kim anun adli sehâbı nemile
Tâzedür sebzegeh-i şer'-i Resûl-i Medenî

20 Rezm-i Rüstem idicek alsa ele tîr ü kemân
Ugradur sehm-i kazâ vü kadere Tehmeten'i

21 Düşmene ger dokına sengi kemân-mühresinün
Top-veş yıkar eger burcısa dahı bedeni

22 Terbiyet ger idesin peşşeye kuvvet buluban
Götüre mûr-sıfat zûrıla sad Pîlten'i

23 Bîd-i huşke ger ire lutfı nesîmi yaşarup
Şecer-i nahl bigi bite hemân-dem pereni

24 Husrevâ çerh günâh itdi meger eşigüne
Ki gelür gerdenine subhdan atup kefeni

25 Adlün âvâzı zihî k'oldı revân tîr-sıfat
Dest-i kahrun bükeli ya bigi kadd-i fiteni

26 Düşmenün tıflını emzürdügi dem dâye-yi dehr
Zehr-i mâr olur anun sedy içinde lebeni

27 Hasmunun farkına ger gürzün ire tîr bigi
Baş u ayagı belürmeye tola kan deheni

28 Ger adû gürbe-sıfat pençe ura sen şîre
Ölmedin mûş bigi gûr içi ola vatanı

29 İtdügi hükmile Hak seni Süleymân-hâtem
Bu ki râm ola senün emrüne dehr ehrimeni

30 Ol Hudâ hakkıyıçun kim yogıken eyledi var
Âdem ü cinn ü melek arş u zemîn ü zemeni

31 Bende Adnî'nün i şeh dilegi budur niçe kim
Şem'-i ezhârıla zeyn ola zemîn encümeni

32 Ehl-i diller çemen-i âlem içinde niçe kim
Kadd-i cânâneye teşbîh ideler nârveni

33 Sûsenün tîgına karşu niçe kim bâgda gül
Sahn-ı pîrûze içinde duta la'lîn miceni

34 Ebr-i nîsân nem-i bârânıla niçe kim ide
Gûşvâre sadefün gûşına dürr-i Aden'i

35 Eyleyüp devletile ömrüni pâyende Hudâ
Sana bagışlaya ol iki güher sîm-teni

2
feilâtün feilâtün feilâtün feilün

1 Şekerün zehresini şehd-i lebün çâk eyler
Kamerün çihresini mihr-i ruhun hâk eyler

2 Virmege lâyık olam diyü nişânın lebünün
Dehenin gonce gül-âbıla seher pâk eyler

3 Cüst ü cûy-ı kad-i servünle yaşum çâbükdür
Râstı çok hareket merdümi çâlâk eyler

4 Zülfün ef'îsi dil ü câna ne gam ger ura nîş
Ki lebün nûşı anun zehrini tiryâk eyler

5 Degme âkil ne bilür gün yüzi mâhiyyetini
Tal'at-ı Leyli'yi Mecnûn olan idrâk eyler

6 Gözlerüm cûyı kenârında kıl iy serv karâr
Nazar-ı âb-ı revân cânı ferahnâk eyler

7 Ay yüzün şevkine ser-geşte olan dürre-misâl
Kendüzin gün gibi tâc-ı ser-i eflâk eyler

8 Leb ü haddün gamıla lâle vü gül Adni bigi
Başına hâk koyup yakasını çâk eyler

3
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Gördügümçe anberîn zülfin ruh-ı dildârda
Mâr-ı müşk-efşân yatupdur sanuram gülzârda

2 Yâd kıldukça leb-i cân-bahşunı peydâ olur
Gonce-yi şâdî gülistân-ı dil-i efgârda

3 İy gözüm nûrı budur eşigüne yüz sürdügüm
Ka'be'yi her kim tavâf eylerse yanmaz nârda

4 Lâle haddünden meger gül reng ü bû ugurladı
Kim dırahta saruban gezdürdiler bâzârda

5 Yalunuz cân aldugın fikr itme iy dil kıl hazer
Dahı niçe hîle var ol turre-yi tarrârda

6 Zülfün iy meh-rû ruhundan oldugı pür-tâb bu
Günde yatdukça olur kuvvet ziyâde mârda

7 Adniyâ dildâr gûşına münâsibdür hemîn
Ol dürer kim var durur bu nazm-ı gevher-bârda

4
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Mihrünile âhum iy meh tâ Süreyyâ'dan geçer
Eşk-i çeşmüm katresi mevc urdı deryâdan geçer

2 Âh kim kılmadı cânâ gönlüne nâlem eser
Gerçi dirler âh-ı âşık seng-i hârâdan geçer

3 Açılur cân gülşeninde gonce-yi şâdî ne-dem
Kim lebün fikri dil-i pür-hûn-ı şeydâdan geçer

4 Nişter-i gamzen niçün âşık kanın döker didüm

Didi kasdıla maraz kim ola sevdâdan geçer

5 Lâle haddünde arak gördükçe cânâ dir gönül
Âb-ı güldür kim süzülüp sürh-ı vâlâdan geçer

6 Geçdügince âb-ı çeşmümden hayâl-i zülf-i dost
San neheng-i nîl-gûndur oynayup mâdan geçer

7 Dilberâ ger hâk-i pâyun gire Adnî destine
Cân u yâ devrân nedür Firdevs-i a'lâdan geçer

5
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Zülfüne benzer girü meşşâta olmışdur sabâ
Kim ayagunda dil ü cânlar yatur olup hebâ

2 Gönlünile çün-ki yapdun bu dil-i vîrânemi
Muhkem olısar bu kez kim sengile urdun binâ

3 Hâk-veş cânân yolında olmayan sâbit-kadem
Yiridür ger bâd bigi deng ü sergerdân ola

4 Yüzüni ger şem'a teşbîh eyledümise günâh
Yak beni pervâne bigi bu günâhıçun oda

5 Serv-kaddün-veş nigârâ olmayan yolunda râst
Göreyin zülf-i kecün bigi yüzi olsun kara

6 Ay diler kim gün yüzünden hüsn ugurlaya gice
Anunıçun revzenünden kasruna girer şehâ

7 Hatt u kaddün hasretinden ger ölürse Adni'nün
Sini üzre bitiserdür lâle vü mihr-i giyâ

6
mefâilün feilâtün mefâilün feilün

1 Seher yüzine habîbün çü zülf-i şâm irişür
Şikâr-ı murg-ı diliçün hezâr dâm irişür

2 Aceb mi tâze vü ter olsa zülf-i müşkînün
İzârun âbına çün-kim ale'd-devâm irişür

3 Müdâm göreyin iy cân ciger kanın içsün
Ki saht-rû oluban leblerüne câm irişür

4 Hevân odında vücûdum türâb olısardur
Revân olup çü gözünden dile sihâm irişür

5 Sarây-ı sînede çün-kim gamun ola mihmân
Hezâr şevkile cân u gönüle kâm irişür

6 Benümle hem-kader olma rakîb eyle hazer
Ve ger ne bil ki sana ansuzın kazâm irişür

7 Kaşun kemânına kurbân olursa Adni ne tan
Çü gamzen okı anun bagrına müdâm irişür

7

fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Âlemün dürrile la'lin gözlerümden salmışam
Tâ ki ışkun bahrına gavvâs oluban talmışam

2 Hâl-i anber-bârunı gül yüzün üzre göreli
Nokta gibi devr içinde bî-ser ü pâ kalmışam

3 Kanlu yaşum sırrumı fâş itdügiçün âleme
Acılıgıla anı gözden ayaga salmışam

4 Zülfünün sevdâsı zencîrin tolayup boynuma
Hayderî-veş kapuna deryûze içün gelmişem

5 Devr içinde cür'a-yı câm-ı lebünden mest olup
Adni'yem kim şîşe-yi nâmûsı taşa çalmışam

8

mef'ûlü / fâilâtün mef'ûlü / fâilâtün

1 Gülşende gül yüzünçün bülbül bigi terennüm
Gerçi kim eyledüm çok hîç itmedün terahhum

2 Yüzün görürken ay u hurşîde bakmadugum
Budur ki su katında câyiz degül teyemmüm

3 Merhem yirine çeşmün zahm urdı yüregüme
Yaşı çok ola bana merdümlik itdi çeşmüm

4 Kanlu yaşın akıdup def' itdi gönlüm odın
İnsânlıg olur işi anun kim ola merdüm

5 Yârun dehânı sırrın keşf idemez kimesne
Yok yire Adniyâ sen hîç eyleme tevehhüm

9

fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Cân cemâlün şem'inün pervânesidür dostum
Dil müselsel zülfünün dîvânesidür dostum

2 Al emânet gönlümi cevrünle vîrân iyleme
Kim senün hayl-i hayâlün hânesidür dostum

3 Cân u dil derd ü gamunla âşinâ olalıdan
İki âlem anlarun bîgânesidür dostum

4 Yoluna cân u cihân virdügüme budur sebeb
Bana cevr itdügünün şükrânesidür dostum

5 Kasr-ı cennet bigi ma'mûr olısardur dâyimâ
Ol gönül kim ışkunun vîrânesidür dostum

6 Kanuma gamzen susamışdı lebünden soraram
Kim kaçan ol teşne kana kanasıdur dostum

7 Ger terahhum eylemezsen Adni yüzün şem'ine
Âkıbet pervâne bigi yanasıdur dostum

10
fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Şâne urdukça sabâ çîn zülfüne
Cân-feşân itmekdür âyîn zülfüne

2 Kesdi dil benden mahabbet riştesin
Tolaşaldan berü müşkîn zülfüne

3 Gönlüm aldı kasd-ı îmân itmesün
Bi'llâh iy cân hiy di bî-dîn zülfüne

4 Zerre-veş ser-geşteyem olalıdan
Mâh pister mihr bâlîn zülfüne

5 Sünbüli gül üzre iy meh tagıdup
Mihri tezyîn itdi tahsîn zülfüne

6 Cân alup dil kıymagı iy şûh u şeng
Gözlerün mi itdi telkîn zülfüne

7 Benzedürse Adni sünbül destesin
Gey hatâdur nâfe-yi Çîn zülfüne

11
mefâîlün mefâîlün feûlün

1 Yüzün bir nârdur âb akıdıcı
Lebün câm-ı mey-i nâb akıdıcı

2 N'ola dil berresin öldürse gamzen
Kim olur kanı kassâb akıdıcı

3 Yüzün gülzârıyıçun âb-ı çeşmüm
Olupdur misl-i dûlâb akıdıcı

4 Hayâl-i la'l-i dür-pûşunla oldı
Gözüm zer üzre sîm-âb akıdıcı

5 Dilâ gül-gonce gibi öldüriser
Seni ol nergis-i hâb akıdıcı

6 Yüzün nûrı eşigün Ka'be'sine
Olupdur şeyhile şâb akıdıcı

7 Dil-i Adnî hevâ nârında oldı
Kebâb-ı germ-i hûn-âb akıdıcı

12
mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

1 Bana bir ilm keşf oldı senün hüsnün kitâbında
Ki yüz bin akl âcizdür anun bir fasl-ı bâbında

2 Eger nâr-ı hevân içre revân cânı kılam teslîm

Ruhun mihriyile güller biter sinüm türâbında

3 Bana dünyâ vü ukbâda yiterdi izzet ü hürmet
Eger itiyile yârun olaydum yâr bâbında

4 N'ola gizlense gün yüzün müselsel zülfün altında
Ki rûşendür nihân olur kamer gice nikâbında

5 Aceb mi vasluna irmek hayâlin itdise Adnî
Ki sultânlıga irişür gedâ yalancı hâbında

13
fâilâtün fâilâtün fâilün

1 İtdügümçe ruhlarun şevkiyle âh
Odlara yanar felekde mihr ü mâh

2 Ölicek iy meh hatun sevdâsıla
Sinüm üzre bitiser mihr-i giyâh

3 Gün yüzünden çün-ki yüz döndürdi zülf
Bu kamer devrinde oldı rû siyâh

4 Gün diyeydüm sana iy meh-rû eger
Gün geyüp câme urınsaydı külâh

5 Neydügüm bezm-i belâda bilmedün
İtmeyinçe sûzıla efgân u âh

6 Kehrübâ bigi rakîbi dek buyur
Kapayın germiyyetile misl-i kâh

7 Adni'yi yad itdün iy hûr-ı behişt
Seni sevdügüm mi olmışdur günâh

14
fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Zülfüni çün-kim perîşân eyledün
Âh kim kasd-ı dil ü cân eyledün

2 Tâze dutmaga yüzün gülzârını
Yaşumı bârân-ı nîsân eyledün

3 İns ü cin râm olmagıçun hükmüne
La'lüni mühr-i Süleymân eyledün

4 Subh-dem gün gibi yüzün gösterüp
Gülleri gülşende hayrân eyledün

5 Agzına öykündi diyü iy sabâ
Gonceye yok yire bühtân eyledün

6 Âh kim cân hâneyiken derdüne
Anı-da dil bigi vîrân eyledün

7 Dest-i cevrile belâ bezminde âh
Adni'yi ney bigi nâlân eyledün

15
mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün

1 N'idem ki hayâl-i nemek-i şekker-i nâbun
Göstermez olupdur gözüme yüzini hâbun

2 Yok yire soraram lebüne vardugını dil
Çün-kim bilürem kanda durur meyli zübâbun

3 Yaşuma nazar eylemedün meyl kılup âh
Yok kıymeti katunda meger sîm-i müzâbun

4 Şeb-reng saçun gün yüzüne çün ola hâyil
Örter sanuram ebr yüzini meh-i tâbun

5 Öldükde gam-ı ışkunıla Adni dirisen
Lebbeyk diyem sinden işitdükde hıtâbun

16
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Kankı dil tahtında kim ışkun senün sultân degül
Bende-yi bî-derddür kim lâyık-ı dermân degül

2 Zülfünün zencîrinün sevdâsıyıla âh kim
Dil dahı dîvâne olmışdur yalunuz cân degül

3 Serv-kaddün ayagına merdüm-i çeşmüm müdâm
Göz yaşın cûy eylemezse râstı insân degül

4 İki âlem içre ma'mûr olmasun olsun harâb
Ol gönül kim derd-i ışkunla senün vîrân degül

5 Adniyâ şîrîn lebin algıl dehânuna müdâm
Gerçi cânın agzına almak kişi âsân degül

17
mefâilün feilâtün mefâîlün feilün

1 Kaçan ki gün gibi ol serv-i sîm-ber görinür
Sanavber üzre çıkup sanasın kamer görinür

2 Didüm mu'abbire zülfini düşde gördügümi
Didi yakında sana bir uzun sefer görinür

3 Miyânı râzına heyhât irişmedüm kılca
Ne denlü dikkat idem nesne yok kemer görinür

4 Müneccim uşbu gözi kaşı gün yüzünde görüp
Bu ay başında didi halka fitneler görinür

5 Ne yüzden itdi gözün sihri zülfüne ta'lîm
Ki cânlar almagıçun mâr-ı heft-ser görinür

6 Rakîb özini görüp yârıla arama girer
Bu hayra irmeyesinün gözine şer görinür

7 Göyündi derdile pervâne-veş dil-i Adnî
Egerçi şem' bigi zâhiren güler görinür

18
mefâîlün mefâîlün feûlün

1 Cemâlün ta'n ider mihr-i münîre
Ruhun katındadur meh-tâb tîre

2 Tapun yad ideliden beni saldum
Hevân odıyla yüz suyını yire

3 Lebinden bûse itdüm şey' li'llâh
Didi yok hîç nesnem Tanrı vire

4 Degül çün-kim beden burc iy dil-i seng
Niçe döysün gözün atdugı tîre

5 Yaşum bigi ideyin cüst ü cûyî
Ola k'ol serv-kâmet ele gire

6 Tolaşdı serv-kaddine gönül gör
Ne hoş âzâdelık irdi esîre

7 Hevâ-yı mihrile Adnî meh ü sâl
Olur pervâne ol şem'-i münîre

19
mefûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Beni musâhib olmaga komaz habîbile
Yâ Rab ne çâre eyleyeyim ol rakîbile

2 Gülşende gül yüzüni güle eylemekde şerh
Her subh hem-nefes oluram andelîbile

3 Zülfün hevâsına meger irişdi bâd-ı subh
Kim hoş mu'attar eyledi âfâkı tîbile

4 Rahmun olayıdı eger ol zülf-i dil-keşün
Bilsen ne müşkil işler ider ben garîbile

5 Gözün gibi bu cânumı bîmâr idüp durur
Zülfeynün el bir ideli sen dil-firîbile

6 Olsun iki cihânda gam u derde mübtelâ
Ol dil ki hurrem olmaya cevr-i habîbile

7 Adnî'ye çeşm-i şîveyile bir nazar kıla
Cânı revân ider ana ol-dem dili bile

20
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Gönlümi dîvâne itdi zülf-i pür-sevdâ-yı dost
Cânumı pervâne kıldı şem'-i bezm'-ârâ-yı dost

2 Yollar üstine düşüp her dem budur hâk oldugum

Ola kim bir gün irişe yüzüm üzre pây-ı dost

3 Servden tâbût u gülden bana itsünler kefen
Öldüre çün şevk-i rûy u hasret-i bâlâ-yı dost

4 Cân u dil çâh-ı zenahdânda kalurdı çekmese
Anberîn zencîr uzadup zülf-i müşk-âsâ-yı dost

5 Ber yirine ışk nârın virici bir servdür
Gülsitân-ı hüsn içinde kâmet-i ra'nâ-yı dost

6 Kaddi gibi togruyıdı va'demüz lîkin sıdı
Turre-yi tarrâr bigi ebrû-yı kej-rây-ı dost

7 Ayrulıgun zahmına urmazsa vuslat merhemin
Öldüriser Adni'yi şevk-i ruh-ı zîbâ-yı dost

21
mefûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Nâzükligi güle ruh-ı zîbâsı ögredür
Serve salınmagı kad-i bâlâsı ögredür

2 Bir serv-i lâle-'ârız u gül-çihredür k'anun
Şûrîdeligi bülbüle şeydâsı ögredür

3 Sordukça sırr-ı cânı lebinden dehen dutar
Ol dilbere bu şîveyi lâlâsı ögredür

4 Dil-hastayam bu gün ki kıyâmet eserlerin
Cevrile câna va'de-yi ferdâsı ögredür

5 Bahr-ı muhîte derdünile mevc urmagı
Bu kanlu gözümün yaşı deryâsı ögredür

6 Câdû gözi egerçi ki üstâd-ı fitnedür
Zülfine sihri ebrû-yı kej-râsı ögredür

7 Vasfıyla dür dişünün iyâ mihr-i mâh-rû
Pervîne nazmı Adni'nün inşâsı ögredür

22
mefûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Gözüm göreli kâmet-i serv-i revânunı
Me?vâ idindi cân u gönül âsitânunı

2 Şimşâd u lâleyi göricek yâd eylerem
Gül yüzünile kamet-i serv-i revânunı

3 Mâni' olur kalem ucına târ-ı mû gelür
Yazmak diledügümce sıfât-ı miyânunı

4 İy murg-ı dil vatan kıl eşigini ol mehün
Tâ k'idesin felekde bu gün âşiyânunı

5 Şem'-i cemâline yakılur niçe kim direm
Pervâne bigi iy dil oda salma cânunı

6 İy viren ayagı tozını iki âleme
Fark itmedün bu bey'de sûd u ziyânunı

7 Ger suya bakmagıla bilineydi sırr-ı gayb
Adnî bakup yüzüne bilürdi dehânunı

23
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 İy gözüm gün yüzine rûşen nazar kıl dâyimâ
Lîkin ol çeşm-i siyâhından hazer kıl dâyimâ

2 Yile baş koşmış müselsel zülfine tolaşmagıl
Bu uzun sevdâdan iy gönlüm güzer kıl dâyimâ

3 Yüzi şem'ine yakışmak dilesen pervâne-vâr
İy dil-i bî-çâre terk-i bâl ü per kıl dâyimâ

4 Gün yüzi aksin dilersen görmege iy cân gözi
Gülşen içinde güle rûşen nazar kıl dâyimâ

5 İy sanem sana nasîhat müdde'î mi itdi kim
Gönlini âşıklarun zîr ü zeber kıl dâyimâ

6 Çün-ki cânân ışkına sayd oldun iy dil çâre ne
Cevrine sabr iylegil yâhûd sefer kıl dâyimâ

7 Adniyâ ger râhat-ı dil dilerisen dilberün
Gamzesi okına cânunı siper kıl dâyimâ

24
fâilâtün fâilâtün fâilâtün /fâilün

1 Bezm-i gamda neydügüm ol dem olısardur ıyân
Kim derûndan sûz u derdile idem âh u figân

2 Gülşeninden yüzünün bir zerredür bâg-ı behişt
Bu sebebdendür ki meyl ider ana iki cihân

3 Tâ gözüm gördi dehânunla kaşun yayını dil
Tîr-veş elden çıkup cân bigi oldı bî-nişân

4 Mihri niçe benzedem yüzüne iy meh kim degül
Serv-kadd ü lâle-hadd ü gül-ruh u gonce-dehân

5 Didüm âhumdan yüzün zülfünle pinhân eyleme
Didi gice bâd esse şem'i kılurlar nihân

6 Tâ dilinde hâmenün câ dutdı sevdâ-yı hatun
Zülf-i müşkînün bigi olmış-durur anber-feşân

7 Cân virürken yüz sür eşiginde kim dervîş olan
Adniyâ gitse kapudan evvel öper âsitân

25
mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Ol serv-i lâle-çihre ki gonce-dehen durur
Bir mâh-ı mihr-i tal'at u nesrîn-beden durur

2 Nergis gözi helâk ideli lâleyi ana
Sordugı dehr dâgıla hûnîn kefen durur

3 Gülzâr-ı hüsn içinde boyun meyve yirine
Virici ışk nârını bir nârven durur

4 Zülf-i benefşene bu gün iy mâh-ı serv-kad
Bâlîn gülile lâle vü pister semen durur

5 Bir hûr-ı dil-rübâyı yine Adni sevdi kim
Hulkı Hüseyn-i cân bigi hüsni Hasen durur

26
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 ?âhir oldukda yüzün mihrinden iy meh nûrlar
Tagılur zülfün gibi ol dem şeb-i deycûrlar

2 La'l-i dür-bârun gamıyla çeşm-i giryânum bigi
İy yüzi gül gark-ı hûndur gonce-yi mestûrlar

3 La'lüne meyl itdügüm mestâne gözlerün görüp
Mey yirine kanum içmek diler ol mahmûrlar

4 Cân nice ola halâs ol aradan kim zülfinün
Bir kılında asılu yüz bin dil-i Mansûrlar

5 Gün yüzün devrinde zülfün ebr-i meh-pûş olalı
Rûz u şeb çeşmüm zemîne akıdur yagmurlar

6 Hatt u haddinde tolaşur zülfine geh zülf ana
Mârıla gör kim ne ceng ider gül üzre mûrlar

7 Sözlerün gevherlerin gûş itmek içün Adniyâ
Gülsitân-ı cennet içre cân virürler hûrlar

27
mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün

1 Zülfün niçe âkilleri dîvâne kılup âh
Şimdi bana tolaşdı tevekkeltü ale'llâh

2 İy mihr-cebîn seni bu vechile gören dir
Tâcıla kabâ geydi yire gökden inüp mâh

3 Cânâ göreli yüzüni dil vird idinüpdür
Zülf ü ruhunun zikrini her şâm u seher-gâh

4 Sultân-ı dü âlem durur ol bende ki yârun
Hem-demlige kûyında bula itiyile râh

5 Adnî yoluna cân u serin virdügi bu kim
El-'abdü ve mâ-yemlikühû kâne li-mevlâh

28

mef'ûlü fâilâtün mef'ûlü fâilâtün

1 Boynuma tolaşaldan müşkîn saçun hevâsı
Dil zülfünün olupdur cânıla mübtelâsı

2 Her yana mâyil olup ârâm kılmadugı
Budur ki gözlerümün su üzredür esâsı

3 Zülfün ruhundan iy cân yüzin çevürdügiçün
Rüsvây-ı halk idüpdür anı yüzi karası

4 İki cihânda bana izz ü şeref yiterdi
Ger dost itlerinün olaydum âşinâsı

5 İy Adni gün yüzine rûşen nazarlar eyle
K'âyîne-yi dilünün mahv ola jeng ü pası

29
mefâîlün mefâîlün feûlün

1 Gözüm yaşına rahm it sürme derden
Ki merdüm-zâdedür düşmiş nazardan

2 Şol âhûdur gözün kim bir nazarda
Dil ü cân sayd ider bin şîr-i nerden

3 Niçün men' itdi yârun tîr-i zahmın
Ümîzüm bu m'ıdı benim siperden

4 Dil-i cânândan umma iy gönül rahm
Ki bitmez verd-i ter hergiz hacerden

5 Hayâl-i la'l-i dür-pûşunla çeşmüm
Döker ya'kûtıla mercân güherden

6 Ben ol zühre-cebîne müşterîyem
K'elüme suna hurşîdi kamerden

7 Yolında dilberün cân virmegiçün
İyâ Adnî hazer eyle hazirden

30
mefûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Ol serv-i mâh-çihre ki gülden yanagı var
Cân u gönülde lâleleyin mühri dâgı var

2 Dil murgı hâli dânesi saydındadur velî
Bilmez anı ki zülf-i siyâhından agı var

3 Bezm-i gamunda kanlu gözüm dil kebâb idüp
Nûş itmege şarâbıla tolu kabagı var

4 Benzetme mihr ü mâhı felekde cemâline
Nâ-gâh kimse işide yirün kulagı var

5 Zülfün ruhunla her gice şehrinde hüsnünün
San pâsbân durur ki elinde çerâgı var

6 Bâg-ı ruhını murg-ı nazardan sakınmaga
Zülfinden aslu serv boyı üzre zâgı var

7 Adnî gerekse derdine sabr it gerekse öl
Cânânenün dirîg ki senden ferâgı var

31
mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün

1 Dildârıçun endîşe-yi cân eylemek olmaz
Yok nesneyiçün bunca ziyân eylemek olmaz

2 Öldürmege kavl itdügine durmadı gerçi
Cân virmek olur anı yalan eylemek olmaz

3 Agzun haberin sorduguma hışmıla bakma
Her lahzada bir yok yire kan eylemek olmaz

4 Sînemde ruhun mihri kaçan gizlene çün-kim
Hurşîdi gil içinde nihân eylemek olmaz

5 Dâg-ı gamın andukça gönül cânunı yakma
Her andugını kişi hemân eylemek olmaz

6 Râz-ı dehenin sakladugum cân bigi bu kim
Ser virmek olur sırrı ıyân eylemek olmaz

7 Âh eyleme Adnî dile geldükçe hayâli
Mihmân varıken evde duhân eylemek olmaz

32
mefûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Çün nûr-ı tal'atun sanemâ âşikâr olur
Hurşîd ü meh zevâle düşüp şermsâr olur

2 Ejder dirilse zülfi izârında vechi var
Kim su içinde yatmagıla mûy mâr olur

3 Hüsnün güli arûsı bezendükçe nâzıla
Gün şîşe-yi gül-âb u meh âyîne-dâr olur

4 Hâlün ruhunda yandı yüz uralı zülfüne
Lâ-büd salîbe secde kılan ehl-i nâr olur

5 Şeb-reng hattı bitmese haddinde tan degül
Kim bâg-ı cennet içre şeb olmaz nehâr olur

6 Görüp kenâra geldügi gözüm yaşın bu kim
Bilür makâm-ı serv leb-i cûybâr olur

7 Cân virmegile vaslına irmek murâdısa
Olmaz tasavvur iyleme Adnî ne var olur

33
mefûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Kaddün hırâmı tûbiye hayret virüp-durur
Haddün gül-i cinâna hacâlet virüp-durur

2 Meh gün yüzünle da'vi-yi hüsn itse vechi yok
Çün hat yazup izâruna huccet virüp-durur

3 Güm kılsa cânı şehd lebinden diler gönül
Şîrîn degül mi san-kim emânet virüp-durur

4 Dîvâne dil belâ-yı gamundan figân ider
Bilmez ki ana Tanrı ne ni'met virüp-durur

5 Bir demde bin ölüye hayât-ı ebed virür
Kevser lebüne Hak ne kerâmet virüp-durur

6 Gam leşkeri ziyân ide mi çün-ki ya kaşun
Gamzen okını câna alâmet virüp-durur

7 Adnî hadeng-i gamzesin andukça cân virür
Allâh ana ne tuhfe mahabbet virüp-durur

34
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Cânı n'eylerdi dil-i bî-çâre cânân olmasa
Bülbüle âlem kafesdür ger gülistân olmasa

2 Öldürem didügine âhır peşîmân oldı âh
N'olayıdı hûblar bî-'ahd ü peymân olmasa

3 Leblerünçün çeşm ü dilde mâcerâ var korkaram
Ol iki hûn-rîzün arasında bir kan olmasa

4 Gözlerüme tûtiyâ-yı hâk-i pâyun bes durur
Ey tabîb-i cân ne gam kühl-i Sıfâhân olmasa

5 Hüsnünün gencînesin yagmâ kılurdı hûblar
Ejdehâ-yı turre-yi zülfün nigehbân olmasa

6 Işk-ı cânânıla dil ol denlü ülfet dutdı kim
Kâşkî cümle cihân derd olsa dermân olmasa

7 Ol kadar oldı gam-ı hecrünile Adnî nizâr
Kim anı bilmezdi kimse âh u efgân olmasa

35
mefâilün feilâtün mefâilün feilün

1 Görürse gün yüzünün tal'atın kamer yirine
Sezerse şehd lebün vasfını şeker yirine

2 Kaşun kemânı ne denlü kim ata gamzen okın
Nişân ider dil ana cânını siper yirine

3 Boyun ki serv-i gülsitân-ı hüsndür ne aceb
Ki virdügi bana nâr-ı gam oldı ber yirine

4 Cefâsı hânını bahş itdügini gayrılara

İşitse derdile dil yakılup ciger yirine

5 Harâmî gözlerüne kanumı helâl ideyin
Cefâ vü cevrüni dök lutf iyle vir yirine

6 İrerse boyuna serv-i sehî ola mâyil
Görürse lâle yanagunı verd-i ter yirine

7 Ayagunun tozı girseydi Adni'nün eline
Çekerdi gözlerine sürme-yi basar yirine

36
mefâilün feilâtün mefâilün feilün

1 Hayâl-i la'l-i güher-bârunıla dem olmaz
Ki cân-ı bülbül-i dil gonce bigi dem olmaz

2 Lebün zülâli meger şerbet-i cinândur kim
Ne denlü nûş iderem hîç nesne kem olmaz

3 Günüm sana nicesi ayı benzedem kim ol
Çenâr-kâmet ü gül-rûy u gonce-fem olmaz

4 Yüzünle gözlerüne eylesün nazar şol kim
Diyâr-ı Rûm'da dir âhu-yı harem olmaz

5 Tabîb derd-i dile itme şerbetile ilâc
Lebinden özge ana hîç nesne em olmaz

6 Kapunda hâr u hakîr olmayan itün gibi
Cihânda izzet ü bahtıla muhterem olmaz

7 Aceb nedür sana kûyında cevr itdügi çün
Behişt içinde bilür Adniyâ sitem olmaz

37
feilâtün feilâtün feilâtün feilün

1 Tîg-ı derdile dilersin dilümi hâme miyem
Dest-i cevrile bükersin belümi nâme miyem

2 Ko beni zâr olayın zülfün ucında niçe bir
Başumun kat'ına el uzadasın hâme miyem

3 Kâz-ı hasretle tenüm togradı hayyât-ı firâk
Yâ Rab endâmına cevr-i felegün câme miyem

4 Bilmezem aklumı sevdâ alalı kim meftûn
Bu lebi pisteye yâ ol gözi bâdâme miyem

5 Müşke benzetdügüme zülfini pür-çîn oluban
Didi uzatma dilün bana nedür şâme miyem

6 Meclis-i hâssı rakîbâ koyuban âma varam
Hâşe ben sencileyin âlet-i hengâme miyem

7 Adniyâ kimse beni bilmedi mihrile esîr
Serv-i âzâde mi yâ mâh-ı gül-endâme miyem

38
mefûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Mâh öykünürse gün yüzüne hîç edeb degül
Gün niçe benzesün sana kim gonce-leb degül

2 Şîrîn lebüne öykünürimiş meger şeker
Çün kelledür utanmamak andan aceb degül

3 Su üzre ugradukça gelüp mâhı ditreden
Gün yüzinün hayâli durur tâb-ı teb degül

4 Yâ yâra irürem virürem yâ gamıla cân
Gözüm segürdügi bilürem bî-sebeb degül

5 Olmaz bu hüsn ü hulk u letâfetle iy perî
Ol kimse k'ana mihr ana vü mâh eb degül

6 Başdan ayaga rûh-ı mücessem durur tenün
Kim dir vücûd-ı pâküne kim lutf-ı Rab degül

7 Ey hûr Adni'nün sımagıl gönli şîşesin
Kim Edrine diyârı durur bu Haleb degül

39
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Boynuma zülfün salaldan halka-yı zencîrini
Âh kim unutdı akl u cân u dil tedbîrini

2 Leblerün cânlar bagışlar tıflıken dâyen meger
Emzürürken âb-ı hayvâna karardı şîrîni

3 Kana bulaşsun bu mıydı ben siperden umdugum
Kim dil ü cândan ideydi men' yârun tîrini

4 Gamzesin tîz eylerimiş cânum almaga gözün
Hak muvâfık eylesün tedbîrine takdîrini

5 Merdüm-i çeşmüm yakup cân micmerinde ûd-ı
Eylemek diler hayâlünle perî teshîrini

6 Zülfüne yüz virme kim başa çıkar Hindû durur
Hâl-i hod-bînün bigi ol-dahı bilmez yirini

7 Öldürelden yâr eşiginde rakîb-i kâfiri
Asdılar arş ayagında Adni'nün şemşîrini

40
mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün

1 Tâ la'l-lebün aksi dil-i sâgara düşdi
Uşşâk-ı cihân cümle mey-i ahmere düşdi

2 Cân virdügi dil gamzenün öninde budur kim
Hecr odına sabr idemeyüp hançere düşdi

3 Meh yüzünile kıldugıçun hüsnde da'vî
Mihrün kızarup yüzi hayâdan yire düşdi

4 Vardı müjeden zülfine cân-bâz oluban dil
Gör nice kılıçdan atılup çenbere düşdi

5 Uşşâkına lutfı ni'amın kısmet iderken
El-minnetü li'llâh gamı ben çâkere düşdi

6 Gülşende görüp kadd ü ruhun reşk ü hayâdan
Güller kızarup lerze ten-i ar'ara düşdi

7 Adnî bigi sa'd-ahter ü ferhunde-zamândur
Şol dil ki bu gün sen yüzi meh dilbere düşdi

41
mefûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Yârun ayagı tozına kıymet cihân gerek
Belki cihân ne nesne ola baş u cân gerek

2 Bir yârı kılmışam iki âlemde ihtiyâr
Evvel kişiye cân gerek andan cihân gerek

3 Vardukça dil eşigine cân pîş-keş kılur
Yârı evine varsa kişi armagan gerek

4 Kanlu yaşum yiterdi yine sevgüsiyiçün
Da'vîye ma'nî vü dahı ışka nişân gerek

5 La'lini dişledükçe gözi kanumı döker
Elbette hükm-i şer' budur kana kan gerek

6 Yüzüne karşu göz yaşın akıtdugum bu kim
Gülzârı tâze dutmaga âb-ı revân gerek

7 Cûşıla agladugını ayb itme Adni'nün
Âşık olanlarun gözi deryâ-feşân gerek

42
feilâtün feilâtün feilâtün feilün

1 Ol ham-ı zülf-i siyeh kim ruh-ı cânânda yatur
Mârdur halka olup sahn-ı gülistânda yatur

2 Bir nazar kıldı meger gayra gözüm merdümi kim
Gamzesi yaraladı gark oluban kanda yatur

3 Zülfi sevdâsıyıla dil enegi çâhında
San-ki dîvâne durur bendile zindânda yatur

4 Neyiçün kaça gönül şehr-i şeh-i şâdîden
Ki konup leşker-i gam nâhiye-yi cânda yatur

5 Aglasam hasta yatup gün yüzine karşu ne tan
Depreşür nezlesi ol-kim meh-i tâbânda yatur

6 Nite hâlî ola Ya'kûb-ı dil aglamakdan

Ki dahı Yûsuf-ı cân çâh-ı zenahdânda yatur

7 Zülfi çevgânına gûy ola diyü Adni bigi
Niçeler top idüben başını meydânda yatur

43
mefûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Dil murgın ol-ki dâm-ı belâya nihân salar
Cân hırmenine âteş-i ışkı ıyân salar

2 Göyündi mihr-i tâbına dil ol mehün aceb
Başuma serv-kâmeti sâye kaçan salar

3 Yâ Rab gözüm yaşı bigi ben bî-sitâreyi
Niçün nazardan ol meh-i nâ-mihribân salar

4 Rahmet nesîm-i kûyına kim tozı kühlini
Her dem ilâciçün gözüme râyegân salar

5 Ser-sebz ola diyü boyunun servinün gözüm
Her lahza pâyına suyıçun bâgbân salar

6 Öyköndügince boyuna gülşende nârven
Hışm idüp ana başını serv-i revân salar

7 Işkın havâle kıldugı ol hûr Adniye
Sayyâddur ki murg-ı zebûna togan salar

44
mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

1 Güler yüzüne anlar kim gül-i bâg-ı cinân dirler
Gözüm yaşına cûy u kaddüne serv-i revân dirler

2 Gözümle gönlümün çok mâcerâsı vardur evvelden
Lebünçün âh kim şimdi arada oldı kan dirler

3 Etıbbâdan su?âl itdükçe ışkun derdine dermân
Cevâbında ciger kanını içüp yöri yan dirler

4 Dilâ hûn-ı cigerden zâd idin zülfi ise azmün
Ki gâyet müşkil uzundur reh-i Hindûstân dirler

5 Nazar kıldukça yüzün ayına rûşen olur çeşmüm
Egerçi kim güne bakmak göze eyler ziyân dirler

6 Gönül iki cihânun varlıgın bir yârıçun vir kim
Kişi olana evvel cân gerek andan cihân dirler

7 Görenler Adni'yi dil-hasta eşigünde yaturken
Sana yaşlar gam-ı ışkunla virür şimdi cân dirler

45
feilâtün feilâtün feilâtün feilün

1 Ol hat-ı gâliye-sâ kim ruh-ı cânânda biter
Çemen-i bâg-ı İrem'dür ki gülistânda biter

2 Yolına öldügüme minneti yok dilberümün
Tıfldur iyle sanur cânı ki bostânda biter

3 Düşdügi yirde boyun sâyesi iy gülbün-i nâz
Nârven zâhir olur serv-i hırâmân-da biter

4 Salsa çâh-ı zekana dil lebin ısırdugıçun
Gam degül kim nice kan işleri zindânda biter

5 Leb-i cân-perver-i dildârda hatt-ı siyehi
Sebze-yi Hızr durur çeşme-yi hayvânda biter

6 Ne aceb olmasa sînemde hayâli ruhınun
Gül-i hod-rûy kaçan âteş-i sûzânda biter

7 Adni itdükçe miyânına nazar dikkatile
Mûy men' itmegiçün dîde-yi giryânda biter

46
mefûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Ol dil ki cevr-i yârıla zevk u safâ sürer
Çok yaşasun ki devrini hoş müntehâ sürer

2 Mât itdi mâh-ı çâr-dehi mihrile ruhı
Gerçi henüz on ikisin ol dil-rübâ sürer

3 Âhum yüzinden açmadı zülfi hicâbın âh
Günden sehâbı gerçi ki dirler hevâ sürer

4 Dil oldı müşterî yine bir mâh-rûya kim
Her dem yüzin ayagına şems ü zuhâ sürer

5 Anber saçuna öyküneli müşki gezdürüp
Bâzâr içinde yüzine âlem kara sürer

6 Sultân-ı dehr olan kuru gavgâ çeker hemîn
Âlem içinde ömr safâsın gedâ sürer

7 Adnî melûl olma ki agyârı it bigi
Bir gün yanından ol sanem-i meh-likâ sürer

47
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Hecrile ögrendi gönlüm vasl-ı cânândan kaçar
Derdinün zevkin bilen elbette dermândan kaçar

2 Tîr-i gamzen zahmına dilden nice cân virmeyem
Kimse mi vardur cihânda lutf u ihsândan kaçar

3 Öldüriser yaşuna rahm eyleyüp cânân seni
Çün cevândur iy gönül gam yime kim kandan kaçar

4 Gün yüzünle meh mukâbil olmayup gizlendügi
Bu ki maglûb olsa hasm elbette meydândan kaçar

5 Ger nihân ola hayâlün merdüminden çeşmümün
Tan degül çün-kim perî vahşîdür insândan kaçar

6 Zülfi hattıyla ne yüzden oldı yâ Rab hem-nişîn
Resmdür hod akrebün dirler ki reyhândan kaçar

7 Dilberün yolında Adnî öldügi her dem budur
Cân dirîg ider diyeler diyü bühtândan kaçar

48
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Çün sanavber kâmetün yâdına dil sahbâ çeker
Serv-i şâdî gülşen-i cânda bitüp bâlâ çeker

2 Bâgbân-ı hüsn yüzi gülşenin suvarmaga
Zülfi zencîriyile çâh-ı zenahdan mâ çeker

3 Hasta gönlüm ol mehün bir gün görelden yüzini
Yıllar olmışdur ki dahı illet-i sevdâ çeker

4 Hüsn milkini musahhar kılmagıçun hükmile
Hûblık menşûrına reyhân hatı tugra çeker

5 Eşiginden zülfini ol meh yukaru çekdügi
San melekdür kim zemînden göge ejderhâ çeker

6 Âlemün zevk u safâsını gedâ sürer hemîn
Pâdişâh-ı dehr olan ancak kuru gavgâ çeker

7 Yine bir mihr-i kamer-ruhsârı Adnî sevdi kim
Hâk-i pâyın sürme diyü gözine havrâ çeker

49
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Bâg-ı hüsn içre boyun teg serv-i dil-cû bitmeye
Gülşen-i cânda ruhun-veş verd-i hoş-bû bitmeye

2 Âteşîn sînemde oldugı hayâli zülfinün
Tuhfedür od yakdugı yirde gerek mû bitmeye

3 Göz yaşından gönlümün zahmın sakındugum budur
Kim genezlikle cerâhat çün kapa su bitmeye

4 Didüm öldür râzıyam dek lutfile bir bûse vir
Hışm idüp didi ki kan işi bite bu bitmeye

5 Öykünürmiş zülf-i anber-bâruna utanmadın
Göreyin kim onmaya müşk-i siyeh-rû bitmeye

6 Gülsitân-ı hüsn içinde kâmet-i cânân bigi
Tâ kıyâmet râstı bir serv-i dil-cû bitmeye

7 Adniyâ ol hûr-ı meh-rûnun eger kaddin göre
Hacletinden togru bil tûbâ-yı mînû bitmeye

50

fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Gönlümi tâ mihrile ol mâh-ı gonce-fem kapar
Bâz-ı ışkı sayd idüp cân murgını her dem kapar

2 Dil yüzin günileyüp zülfinden aglar rûz u şeb
Ne hayâl-engîzdür gör kim bulıtdan nem kapar

3 Gamzesinden tan degül hûn-rîzlik ögrendügi
Her ne san'at kim göre kâbil-durur âdem kapar

4 İhtiyât idüp yaşumdan tîg urur dil zahmına
Suyı ya'nî urmayınca yaraya merhem kapar

5 Akl u cân u dil kapup gözün yine komaz beni
Çün-ki nesnem kalmadı pes dahı cânâ nem kapar

6 Cânıla dil itünün izi tozın kapsa ne tan
Resmdür çün-kim gedâ yirde göre dirhem kapar

7 Nice mahzûn olmasun Adnî şeb-i hecründe kim
Şâdlık tâcın başından her dem anun gam kapar

51
feilâtün feilâtün feilâtün feilün

1 Dili zülfünde bulan bendile dîvâne sanur
Cânı yüzünle gören şem'ile pervâne sanur

2 Dilde habs itdügüme gamzesi tîgın gücenür
Câna zahm urducagı hoşca mıdur ya ne sanur

3 Zülfi agına gönül murgı dutulsa ne aceb
Çün görüp hâl-i siyâhını anun dâne sanur

4 Işk-ı cânânıla ma'mûre-yi âlemdür dil
Gerçi bî-derd olanlar anı vîrâne sanur

5 Dogalı mihnet ü derdile ulaldugıyçun
Kendüye derd ü gamı dil ata vü ana sanur

6 Cân virür üstine gam bâdiyesinde su sanup
Âb-ı tîgunla meger teşne gönül kana sanur

7 Dil-i sevdâ-zede-yi Adni'yi zülfünde gören
Bend ü zencîre çekilmiş anı dîvâne sanur

52
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Lutfile çün hânesinden gün gibi cânân çıkar
Matla'ından sanasın dogup meh-i tâbân çıkar

2 Kanda kim şekker-lebün yâd eyleyüp yaşlar dökem
Cûş idüp ol yirden âb-ı çeşme-yi hayvân çıkar

3 Cân gözün tîrine istikbâl kıldugı bu kim
Resmdür karşu kişi çün-kim gele mihmân çıkar

4 Cân dirîg ider dirimiş sana benümçün rakîb
İmtihân eyle görelüm kankımuz yalan çıkar

5 Hatt bitdükçe kebâb idüp ciger arz itdügüm
Sebze vaktinde bu kim âdet-durur biryân çıkar

6 Çeşmüme gamzen hayâli gelse kan agladugum
Tan degül zîrâ kim ok irdügi yirden kan çıkar

7 Ol-kadar urdun ezelde Adni'ye gamzen okın
Hâk-i kabrinden arasan tâ ebed peykân çıkar

53
mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

1 Şeb-i zülfinde ol meh yüzini çün-kim nihân eyler
Per-i tâvûsdan hurşîde san-kim sâyebân eyler

2 Lebine kasd iderken dil gözi gamzeyle öldürdi
Meseldür bu ki kişi az tama'dan çok ziyân eyler

3 Kaşı yayına kurbân olayın ol türk-i hûn-rîzün
Ki tîr-i gamzesine cânumı her dem nişân eyler

4 Ne cellâd-ı siyeh-dildür gözün bir lahzada cânâ
Ki yüz bin hûn-ı nâ-hakk itdi kanmaz dahı kan eyler

5 Lebine meyl idüp hâline karşu âh kıldugum
Bu kim zenbûrdan şehd alayım diyin duhân eyler

6 Bu akl-ı hurde-bîn keşf idemez hîç agzunun sırrın
Yakîn budur ki yok yire hemîn vehm ü gümân eyler

7 Kaçan-kim lâle haddün şevkiyile aglasa Adnî
Gözinün kanlu yaşı çevresini gülsitân eyler

54
mefûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Ol serv-i gül-'izâr ki gonce dehânı var
Bir gün mukâbil olmaga ayun ne cânı var

2 Gönlüm ki cân virüp gamıla aldı derdini
Çok assı itdi sanmanuz anun ziyânı var

3 Kasd itdügiyiçün leb-i cân-bahşına gönül
Ger öldürürse gözleri kim dir ki kanı var

4 Çün gönlüm aldun itme dahı kasd-ı cân u ser
İnen-de hadden aşma her işün oranı var

5 Geh cân emîr olur gamı milkine gâh dil
Lâ-büd cihânda her kişinün bir zamânı var

6 Gördükçe hışm idüp acı sözler virür bana
Kurbân olayın ana ne şîrîn zebânı var

7 Vardukça Adni dilbere cân tuhfe iledür
Niç'itsün eli boş varamaz adı sanı var

55
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Tarasa zülfin gönüller yire çün bârân yagar
Söylese şîrîn lebinden söz yirine cân yagar

2 Agladugum zülfini yüzine saldukça bu kim
Ay başında çün bulıtlu ola gün bârân yagar

3 Lâle-haddün gibi gülsem iy kemân-ebrû ne tan
Tîr-i gamzenden dile bârân-sıfat peykân yagar

4 Câm-ı mey sun sâkiyâ itme günehden ihtirâz
Devr-i güldür yire gökden rahmet-i Rahmân yagar

5 Gördügince yâr yanında rakîbi Adni'nün
Kakıdugından dilinden âteş-i sûzân yagar

56
mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

1 Unutdıysa n'ola dilber bizi lutf u vefâsından
Bi-hamdi'llâh ki her dem yâd ider cevr ü cefâsından

2 Siyeh-pûş oldugum âhum bigi her dem bu kim başum
Kızıl kanlara boyandı gözümün mâcerâsından

3 Habîbümçün rakîbün nîşini nûş itdügüm her dem
Bu kim bal isteyen kişi hazer kılmaz belâsından

4 Benümçün dirlerimiş yârı terk itdi ne çârem var
Halâs olmaz cihânda kimse halkun iftirâsından

5 Dil-i bîmâra lutf eyle gamundan em buyur cânâ
Ki derdün ana yigrekdür etıbbânun devâsından

6 Benefşe zülfüne öykündügiyçün hâkimi dehrün
Dilin bâzâr içinde gezdürüp çekdi kafasından

7 İnen-de Adni-yi dil-hastayı cevrile öldürme
Begüm dervîş olanlarun hazer eyle du'âsından

57
mefâilün feilâtün mefâilün feilün

1 Şerefde gün yüzüne mâh-ı âsmân iremez
Revişde kâmetüne serv-i bostân iremez

2 Cigerde gamzesi zahmın gönül ganîmet bil
Bu devlete niçeler virdi baş u cân iremez

3 Dehânı sırrını fikrile niçe keşf ide dil
Yakîn budur ki ana vehmile gümân iremez

4 Yanagı zülfi ucından görinmese ne aceb

Ki nâra nûr-ı basar çün ola duhân iremez

5 Diledüm eldeyiken zevkile geçer ömrün
Mesel-durur ki zamân devrine zamân iremez

6 Ruhuna öyküneli meh yüzine noksânın
Tolaşur urmagıçun mihr-i âsmân iremez

7 Yüzünle yaşunı sîm ü zer eyle iy Adnî
Ki yâr dâmenine dest-i müflisân iremez

58
mefâilün feilâtün mefâilün feilün

1 Zamân-mı var ki gamundan cigerde rîş olmaz
Şükür tena"umısa ancak ola bîş olmaz

2 Lebün hayâli dile gelse zahm urur gamzen
Cihânda nûş mı vardur kim anda nîş olmaz

3 Ezelde derd ü gamundan ne dil ki yad oldı
Safâ vü şâdîyile tâ ebed biliş olmaz

4 Dil aldı gussasını câna hisse virmedi âh
Mesel-durur ki adûçun adû-yı hîş olmaz

5 Yanagıdur lebi unnâbın eyleyen rengîn
Belî harâret-i mihr olmasa yimiş olmaz

6 Niçe bir ola mu'âriz benümle n'olsa gerek
Rakîbi öldüriserven ki bitmez iş olmaz

7 Kaşı kemânına cân u gönülden ol kurbân
Ki Adni buncılayın âlem içre kîş olmaz

59
mefûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Ney gibi niçe bir gam elinden figân idem
Hoşdur ki yüz suyıyıla teslîm-i cân idem

2 İrem mi ol güne ki kaşı yayına gönül
Kurbân idüp gözi okına cân nişân idem

3 Gamzen helâk idüp dil ü cân geldi sîneme
Kanlularından anı diler kim nihân idem

4 Zülf ü ruhun hayâliyile rûz u şeb gerek
Virdüm dilümde sûre-yi Nûr u Duhân idem

5 Yüzünle kâmetün varıken vech olmaya
Yâd-ı sanavber ü heves-i gülsitân idem

6 Yaşum bigi arama girer yârıla rakîb
Şeytân aradadur anı ister ki kan idem

7 Dirmiş yolumda cânını Adnî dirîg ider
Ölem komayam anı ben âhır yalan idem

60

mefâîlün mefâîlün feûlün

1 Yüzün dil bülbülinün gülsitânı
Boyun cân bâgınun serv-i revânı

2 Güni iy meh yüzüne benzedeydüm
Eger şekkerden olaydı dehânı

3 Gam-ı dilberle cân virmek cihânda
Hemîn ola hayât-ı câvidânî

4 Dehânı râzını keşf itmedi hîç
Lebinden niçe kim sordum nihânî

5 Yüzüne öykünelden lâleyi dehr
Oda yakdı düter dahı duhânı

6 İnanma zülfi peymânına iy dil
Kim anun bir başı var bin zebânı

7 Kaşunla kirpügüne öykünürmiş
Kazâya göreyin tîr ü kemânı

8 Yüzüni görmedin Adnî ölürse
Senün boynunadur iy dost kanı

61

feilâtün feilâtün feilâtün feilün

1 Gam-ı cânâne gönül tahtına kim hân dikilür
Bendeyiken dü cihân milkine sultân dikilür

2 Gezleyüp gamze okın atsa kaşı yayından
Dilden ön ana nişân olmagıçun cân dikilür

3 Kâmet ü zülf ü ruhun her yire kim sâye sala
Sünbül ü lâle biter serv-i hırâmân dikilür

4 Dilberi gözledügüm kasrına vardukça bu kim
Cânı çıkdukda göge dîde-yi insân dikilür

5 Gözde olmasa hat u haddi hayâli ne aceb
Âb-ı deryâda kaçan lâle vü reyhân dikilür

6 Kâmetün görmegiçün gülşene vardukça durup
Bir ayag üstine bin serv-i hırâmân dikilür

7 Gerçi müşkil görinür gamzesi zahmı Adnî
Rişte-yi zülfiyile gam yime âsân dikilür

62

feilâtün feilâtün feilâtün feilün

1 Lâlenün benzemege gül yüzüne çihresi yok
Goncenün anmaga la'lîn lebüni zehresi yok

2 Mâh hurşîde uyup gün yüzüne öyküneli
Şermden halka nazar eylemege çihresi yok

3 Zahm-ı gamzenle ne dil kim boyuna virmedi cân
Râstı sehm-i sa'âdetden anun behresi yok

4 Nite sa'd-ahter ola ol kişi kim yanında
Büt-i meh-tal'at ü hurşîd-cebîn Zühre'si yok

5 Adniyâ zülfine dîvânelenüp tolaşma
Ejdehâdur kim anun zehri çog u mühresi yok

63
mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün

1 Şükrâne gerek terk-i ser ü cân u ten itmek
Ger mümkin ola kûyını bir dem vatan itmek

2 Kan itdügüme hançerini dilde gücenmiş
Ya hoşça m'ıdı kasd-ı ser ü cân u ten itmek

3 Tîgına libâs eyledügüm hûn-ı cigerden
Uryâna bu kim hayr durur pîrehen itmek

4 Gülşende boyun servine öykündügini gör
Düşer m'idi andan bu işi nârven itmek

5 Yüzünle yanagun varıken bâg-ı cinânda
Bî-vech durur yâd-ı gül ü yâsemen itmek

6 Cân virmegile yoluna gönlün hoş olursa
Sen şehden anı dimek ü ben bendeden itmek

7 Yüz buldunısa itine hem-ser dirilürsin
Haddün mi durur işbu işi Adni sen itmek

64
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Her seher dilden bu remzi bülbül-i gûyâ geçer
Câm-ı mey nûş eyle kim devr-i gül-i hamrâ geçer

2 İtdügince yüzün ayına nazar gönlüm bigi
Kendüden bî-hûş olup mihr-i cihân-ârâ geçer

3 Kirpügüm üstinde yaşum sâhil-i çeşmümde san
Merdüm-i mellâhdur kim sal idüp deryâ geçer

4 Öykünelden gün yüzine hacletinden her gice
Şehr-i cânândan kamer ugrı bigi tenhâ geçer

5 Yüzi tâbından-durur bîmâr oldugı gözi
Lâ-cerem çok yatsa günde merdüme germâ geçer

6 Gamzen okın câna urdun iyle mi kanı dile
Sizünile biz kaluruz bu dahı câna geçer

7 Nazm u nesre Adniyâ meşgûl olursan n'ola kim

Ehl-i irfân devridür eş'ârıla inşâ geçer

65
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Kanda kim yüz nâzıla bir dil-rübâ cânân kopar
Çevre yanında hezârân nâle vü efgân kopar

2 Yâd idüp âh itdügümçe zülf-i anber-bârunı
Dûd-ı âhumdan hevâda ebr-i müşk-efşân kopar

3 Milk-i dil sahrâlarında derdünile âh kim
Leşker-i gam ayagından gerd-i bî-pâyân kopar

4 Zülfünün gelse hayâli çeşmüme âh eylerem
Lâ-cerem deryâ kararur ilk bâd andan kopar

5 Ka'be-yi kûyunda âh itdükçe yaşlar dökdügüm
Tan degül bâd esdügince kıbleden bârân kopar

6 Zülf-i kâfir-kîşi sevdâsıyıla cân virmeyen
Rûz-ı mahşerde yüzi kara vü bî-îmân kopar

7 Gülşeninde yüzinün yaşun bitürdi hattını
Adniyâ bârân çog olsa sebze-yi bostân kopar

66
feilâtün mefâilün feilün

1 Dil yanar bî-nigâr oldugıçun
N'ola fasl-ı bahâr oldugıçun

2 Binden artuk durur vefâsın uman
N'eylesün bir nigâr oldugıçun

3 Serv-i âzâdunun esîri durur
Ne var adı çenâr oldugıçun

4 Dil-i gamgîn hemîşe hurremdür
Hem-dem-i derd-i yâr oldugıçun

5 Gönderür milk-i câna gam çerisin
Saklar anı kenâr oldugıçun

6 Anberîn zülfine kaçan benzer
N'ola müşk-i Tatar oldugıçun

7 Gam yimez Adni kavl-i a'dâdan
Çerh-ı acmâ cübâr oldugıçun

67
mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün

1 Şerh itse gönül sûzıla hâl-i cigerinden
Odlara yanar iki cihân bir haberinden

2 N'idem yaşumun âhıla dek durmadugından
Güç görmek acıymış kişi perverdelerinden

3 Tenhâ koyup ol meh beni nâzıla gönelse
Yılduz saçılur her yana çeşmüm güherinden

4 Bir yire kadem bassa ne îsâ-dem olur kim
Bin mürde olup zinde durur reh-güzerinden

5 Şîrîn sözidür agzı vücûdına olan dâl
Lâ-büd bilinür zât-ı mü?essir eserinden

6 Görmezdi küsûfun sebeli zahmetini gün
Ger zerrece girse gözine hâk-i derinden

7 Gözüm yaşın elden koma güher geregise
Bahreyni gezüp şimdi gelüpdür seferinden

8 İhyâ-yı mevât itse ne tan çeşme-yi hayvân
Çün itdi Hudâ mâyesin agzun şekerinden

9 Görmek dilesen mürde dirildügini yârâ
Tîr eyle revân Adni'ye gamzen seherinden

68
mefâilün feilâtün mefâilün feilün

1 Götür nikâbı yüzün nûrın âşikâr eyle
Zevâle sal güneşi mâhı şermsâr eyle

2 Cigerde gamzen okın oda yakayın hele ben
Senün-de her ne elünden gelürse var eyle

3 Güneş dutuldugın iy mâh görmek isterisen
Benefşe zülfüni gün yüzde târumâr eyle

4 Yüzin çevürdi hoş itdi rakîb cevründen
Var indi her kişiyi kendüzüne yâr eyle

5 Harâb-ı cânı dilersen imâret eyleyesin
Gönülde ışkı esâsını üstüvâr eyle

6 Cihânda isterisen iy gönül hayât-ı ebed
Ayagı topragına baş u cân nisâr eyle

7 Biri-de gül yüzüni Adni bigi vasf idemez
Gerekse bülbüli bâgunda sad hezâr eyle

69
mefûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Gülşenden usanur ruhına bir nigâh iden
Kimdür güneş yüzi varıken meyl-i mâh iden

2 Haddinde zülfi muztarib oldugı tan degül
Hîç âteş üzre dinlene mi câygâh iden

3 Kurtılmadı saçında gözinden gönül gerek
Kim fitneden emîn ola şâmı penâh iden

4 Âşıklarun günin şeb-i târ eylemek diler
Âyînesine gün yüzünün karşu âh iden

5 Dilber yolında cân u cihân terkini urup
Hâr olsun it gibi heves-i izz ü câh iden

6 Anber saçuna müşk-i Hıtâ hem-demüm dimiş
Bu lâfdur cihânda yüzini siyâh iden

7 Gün gibi tâc-ı fark-ı ser-i âsmân olur
Başına ayagun tozın iy meh külâh iden

8 Ger cürmise mahabbetün iy hûr Adni'yi
Öldür kim oldur arada evvel günâh iden

70
mef'ûlü / mefâîlün mef'ûlü / mefâîlün

1 Mihr-i ham-ı ebrûsı kaddümi dü-tâ itdi
İyd ayı gibi beni engüşt-nümâ itdi

2 Baş virmegidi borcum yolunda bi-hamdi'llâh
Boynumdan anı gamzen tîgıyla edâ itdi

3 Ayırdı dil ü cânı bend-i ham-ı zülfinden
Yolında gele bana bu işi sabâ itdi

4 Kesb itdi bekâ milkin bu menzil-i fânîde
Cânân yolına ol-kim cânını fidâ itdi

5 Hadd ü lebi şevkinden gülşende benüm bigi
Hûnîn-dil olup gonce gül çâk-ı kabâ itdi

6 Katl iylemiş it gibi agyârı eşiginde
Eydün kolına kuvvet hoş vardı gazâ itdi

7 Adnî demidür cânı dildâra nisar eyle
Baş oynamaga çün-kim yolında salâ itdi

71
mefâilün feilâtün mefâilün feilün

1 Gönül imâreti gamdan harâba yüz dutdı
Cihânı seyl-i yaşum uçdan uca düz dutdı

2 Çü tîr gamzesi iy dil nişân idindi seni
Hoş ol ki devlet ü ikbâl sana yüz dutdı

3 Yaşı çog ola ki fürkatde gönlümi gamdan
Unutmadı kereminden kulag u göz dutdı

4 Gurûrıla yüzün ayına benzerem diyeli
Zevâl irişdi güne benzer âhumuz dutdı

5 Yolında başunı vir Adniyâ nasîhat işit
Sa'âdet ol kişinün kim cihânda söz dutdı

72

mefâîlün / mefâîlün mefâîlün mefâîlün

1 Nigârâ çeşme-yi cândur zülâl-i la'l-i şîrînün
Sevâd-ı dîde-yi dildür hayâl-i hâl-i müşkînün

2 Görelden dür dişün nazmıyla cânâ tal'atun nûrın
Gönülde kalmadı bir zerre mihri mâh u pervînün

3 Mu'anber zülfüne irmek meger sevdâ idindi kim
Cihânı post-pûş olup tolaşur nâfesi Çîn'ün

4 Ümîd-i zülfünile kılca kaldı gönlümün cânı
Demidür dut elini kim ayaga düşdi miskînün

5 Hadeng-i gamzesi çün-kim gelür cân kasdına her dem
Gönül hoş geç ki vardur himmeti sana nigârînün

6 Gönül almakdur işün hüsn iline şâh olalıdan
Cihânda müstedâm ol kim ne hoşdur resm ü âyînün

7 Dilermiş Adni'nün cânın peşîmân olmasun diyü
Du'â hengâmıdur iy dostlar vaktidür âmînün

73
mefûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Şâd olmak isteyen gamıla mübtelâ gerek
Âlemde saltanat taleb iden gedâ gerek

2 Âh itdügümçe cûşa gelür gözlerüm yaşı
Deryâ temevvüc itmege lâ-büd hevâ gerek

3 Dil milkine hayâlün ider hükm geh gamun
Bu bir harâbeye ne iki pâdişâ gerek

4 Gamzen hadengi zahmına cân virdügüm bu kim
Derd-i dil-i şikesteye yârâ devâ gerek

5 Zühd ü salâhı câm-ı meye satdugum budur
Kim rind olanlarun ameli bî-riyâ gerek

6 Kanlu çıkardı yaşumı yolum basar diyü
Evvel bu işi işlemege dest ü pâ gerek

7 İzün tozına Adni yüzin niçe sürmesün
Kanlu gözine sıhhatiçün tûtiyâ gerek

74
mefâilün feilâtün mefâilün feilün

1 Gören kamer yüzüni meyl-i âfitâb itmez
Soran şeker lebüni yâd-ı la'l-i nâb itmez

2 Gönül imâretini yıkmasun gamun hazer it
Ki kimse kendü evin göz göre harâb itmez

3 Cefâ vü cevrise iy bî-vefâ oran oldı
Kişi bu vechile kanlusına azâb itmez

4 Benüm bir agladugum yüzüme urur ne aceb
Anun hezâr cefâ itdügin hisâb itmez

5 Gözün ki kanuma tîz atdı gamzesin yâ Rab
Niçün bu hayr işi te?hîr ider şitâb itmez

6 Meger ki çihresi âyînenün demürdendür
Ki gün yüzünle mukâbil olup hicâb itmez

7 Zamân mı var ki lebün nukli yâdına Adnî
Ciger kebâb gözi yaşını şarâb itmez

75
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Çıksun ol göz kim yaşı derd ile hûnîn olmaya
Görmesün şâdî yüzin her dil ki gamgîn olmaya

2 Ger murâdun cânısa al dek yüzüme togru bak
Bu meseldür her ne dilde kîn ola dîn olmaya

3 Lezzet-i kevserde söz yokdur velî zu'mum bu kim
La'l-i şekker-bâr-ı cânân bigi şîrîn olmaya

4 Gül yüziyle kâmet-i dil-cûy-ı cânân varıken
Gülşen içinde ne gam ger serv ü nesrîn olmaya

5 Hûblık milkine sultân olmaga lâyık degül
Her ne cânân-kim ana dilberlik âyîn olmaya

6 Zülf-i cânâna hatâdur anberi benzetme kim
Bir kılına kem-bahâ bin nâfe-yi Çîn olmaya

7 La'l-i dür-bârun hayâliyle yaşı kanından âh
Dem mi var kim Adni'nün etrâfı rengîn olmaya

76
mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün

1 Handân degül ol dil ki derûnında gamun yok
Lezzet ne bilür cân ki teninde elemün yok

2 Cân almazısan nâzıla bârî acı söz vir
Şîrîn dilün olsun sanemâ çün keremün yok

3 Bir lahzada nâ-hak yire bin kana girersin
Müşkil budur itdügüne dahı nedemün yok

4 Şükr iyle ferâgatle dilâ sıhhat ü emne
Hûn-ı cigerün var n'ola ger câm-ı Cem'ün yok

5 Ey dil sıfat-ı zülf ü ruhın niçe yazarsın
Gülden varak u sünbül-i terden kalemün yok

6 Bî-vechdür öykünme güneş yüzine iy mihr
Çün gül yanagun la'l-lebün gonce femün yok

7 Kâr iylemez iy vâ'iz-i bârid bize pendün
Taş hod degülüz ger varısa germ demün yok

8 Ol serv-kaddün sîm-berün sevgüsin anma
Adnî bigi çün rûy-ı zer ü çeşm-i nemün yok

77
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Gül yüzünden ayru düşdüm gülsitânı n'eylerem
Sensiz iy ârâm-ı cân cân u cihânı n'eylerem

2 Eşigünde mâcerâsın gönlümün arz itmege
Gözlerüm yaşından özge tercemânı n'eylerem

3 İki âlemde yüzünden gayra ger kıla nazar
Kana gark idüp gözümi bir gör anı n'eylerem

4 Leblerün yâdına cânâ dem-be-dem nûş itmege
Hûn-ı dil varken şarâb-ı ergavânı n'eylerem

5 Lâle vü sahrâ nedür iy gülbün-i bostân-ı nâz
Gün yüzün olmazsa mâh-ı âsmânı n'eylerem

6 Cânı kurbân iderem didükçe dil sayd itmege
Gamze vü ebrû yiter tîr ü kemânı n'eylerem

7 Âdninün bülbül bigi efgânıla zikri bu kim
Gül yüzünsüz lâle-yi bâg-ı cinânı n'eylerem

78
mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Cevr ü cefâsı cân u dil-i mübtelâyadur
Kısmet ezelde buyıdı minnet Hudâ'yadur

2 Dil meyl-i zülf ider yüzi yâdına itsem âh
Günden hevâ çü germ ola matlûb sâyedür

3 Bîm-i gözinden agzına sırrıla iy gönül
Varmak ne vakte dek ola baş aç belâya dur

4 Dil alsa çeşmi gamze vü ebrûya sarf ider
Türk'ün ne bulsa verdügi okıla yayadur

5 Olmaz beşer bu resme meger sana iy melek
Gün mâder ü Kamer peder ü Zühre dâyedür

6 Hecr-i lebünle tîguna düşse gönül ne tan
Cân nez'i irse her kişinün meyli mâyadur

7 Cevrile şâd ider dil-i gamgîn-i Adni'yi
Bilür ki meyli derdi olanun devâyadur

79
mefûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Dilden cihânda her kime kim cân u ser gerek

Gamzen okına sînesi yârâ siper gerek

2 Teşbîh idermiş özini yâkût la'lüne
Hakkâ bu işi itmege taşdan ciger gerek

3 Anber saçun hevâsına dilden düşenlere
Hindûstân diyârına cânâ sefer gerek

4 İnanma zülfi ahdine cânânun iy gönül
Bir başı var u bin dili andan hazer gerek

5 Gönlüm kapıldı çeşmine zahmıla cân çeker
Hûn-rîz ü meste uyana bundan beter gerek

6 Hattı hayâli gitmedi dilden ne turfedür
Âteş içinde bitmeye reyhân-ı ter gerek

7 Adnî bigi muhibleri ol mâh-çihrenün
Mahşer güninde bî-dil ü cân kopsalar gerek

80
mefâilün feilâtün mefâilün feilün

1 Terahhum it dile cânâ ki bî-karârundur
Esîr-i silsile-yi zülf-i tâbdârundur

2 Müdâm gönlümi mey-gûn lebün hayâliyle
Harâb u mest kılan çeşm-i pür-humârundur

3 Gönül ugurlıgına mâh-tâba karşu gelen
Siyâh câme geyüp hâl-i müşk-bârundur

4 Nihâl-i tûbi vü kevser didükleri bilürem
Bülend kaddünile la'l-i âbdârundur

5 Meh-i melâhat ü necm-i sipihr-i hüsn ü kemâl
Cihân içinde bu gün haddün ü izârundur

6 Gerek vefâ vü gerek cevrile cefâ kılsun
Şikâyet itme gönül ihtiyâr yârundur

7 Safâyıla gam-ı şâdî-fezâsın iy Adnî
Gönülde cân bigi sakla ki köhne yârundur

81
mefûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Haddünde cilve kılalı tâvûs-vâr zülf
Komadı cânda sabr u gönülde karâr zülf

2 Çün müşk-i Çîn'e sehvile teşbîh eyledüm
Âşüfte oldı hışmıla kuşandı mâr zülf

3 La'lüne el uzatdı meger mest-i nâzıken
Kim düşüp ayaguna ider i'tizâr zülf

4 Pür-sünbül oldı seyl-i yaşumdan cihân yüzi
Bârân-ı cevr yagduralı ebr-vâr zülf

5 Devr-i kamerde fitne-yi çeşmünden incinüp
Ey yüzi gün hatun bigi dutdı kenâr zülf

6 Yagmâ kılalı hüsn ilini hatt leşkeri
Gamdan boyandı karaya mâtem dutar zülf

7 Adnî bigi ne denlü ki barmak toladılar
Miskîn degül mi itmedi terk-i diyâr zülf

82
mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün

1 Bin yıl taleb it cânıla bir yâr ele girmez
Dilber bulınur yâr-ı vefâdâr ele girmez

2 Agyâr cefâsın çekelüm yâr içün iy dil
Çün bâg-ı cihânda gül-i bî-hâr ele girmez

3 Vir cân u cihân nakdin ü hâk-i kademin al
Kim buncılayın assılu bâzâr ele girmez

4 Çün cânı tabîb itdi ciger-hasta vü nâlân
Derdâ ki devâ-yı dil-i bîmâr ele girmez

5 Her zerrede var pertev-i hurşîd-i cemâli
Âlemde velî tâlib-i dîdâr ele girmez

6 Şîrîn lebünün râzını cânıla gönülden
Sordum niçe kez vâkıf-ı esrâr ele girmez

7 Bu derdile kan aglasa Adnî yiridür kim
Agyârıla pür oldı cihân yâr ele girmez

83
mefâilün feilâtün mefâilün feilün

1 Kemend-i zülfi ki cân boynına selâsildür
Belâ-yı akl-ı perîşân u âfet-i dildür

2 Hevâsı gitmeye âsânlıgıla gönlümden
Kişiye terk-i vatan şek degül ki müşkildür

3 Gözüm yaşı ser-i kûyunda hâk olup sürinür
Terahhumun yiridür kim yetîm ü sâyildür

4 Bülend kâmetüne râstı budur iremez
Egerçi serv-i sehî-kad cevân u kâbildür

5 Miyân-ı nâzükine mû didüm tebessüm idüp
Didi ki ehl-i nazar işbu kîle kâyildür

6 Hezâr cânıla zencîr-i zülfüni göricek
Cünûna meyl kılur her ne dil ki âkildür

7 Güneş yüzüne nazar mâh zerre idügine
Fürûg-ı şem'-i ruhun azherü'd-delâyildür

8 Görinmese ne aceb gün yanagı zülfinden
Mehün müşâhedesine sehâb hâyildür

9 Huzûr kalmadı Adnî'nün eşk-i çeşminden
Ne çâre eyleye çün-kim belâ-yı nâzildür

84
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Anberîn zülfün ham idüp gün yüzine sâye sal
Lutfile miskîn kemendün halkasını aya sal

2 Lâle ruhsârunda zülfün sünbülini tagıdup
Gülşene reyhân-ı terden iy perî pîrâye sal

3 Tîr u ya tîgıla kasd-ı cânıçun zahmet neden
Bir nefes bu hıdmeti derd-i dil-i şeydâya sal

4 Tîr-i gamzeyle ciger kanın gözümden dökdügi
Anun içündür ki dirler iylik eyle mâya sal

5 Sâhil-i çeşmümde yaşum kirpügüm üzre çıkup
Hâr u hasdan gör ne bî-cândur ider deryâya sal

6 Sıhhat ü emn ü ferâgat hâsıl iken iy gönül
Yok yire kim-dir sana kim kendüni gavgâya sal

7 Kimse mi vardur sana kavlünde yalansın diye
Adni'yi ha durmadın sen va'de-yi ferdâya sal

85
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Zülfün ucından dil ü câna belâ eksük degül
Serv-kaddün hasretinden gözde mâ eksük degül

2 La'l-i dür-bârun hayâli hem-dem-i cân olalı
Çeşm ü gönlüm arasında mâcerâ eksük degül

3 Tâb-ı dilden âhum anup çeşmüme varur hayâl
Sâhil-i deryâda bilür kim hevâ eksük degül

4 Merhem urma hasta gönlüm yarasına iy tabîb
Derdidür matlûb olan yohsa devâ eksük degül

5 Pâymâl-i zülfi iken dest-gîr olsa gözi
Tan degül her gûşede merd-i Hudâ eksük degül

6 Hâsılum ışkunda iy dilber sorarsan rûz u şeb
Cânda sûz u sînede âhıla vâ eksük degül

7 Gâh hecr ü geh rakîbinden çeker cevr ü cefâ
Adniyâ her kanda ise bir belâ eksük degül

86
mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Cânân mahallesinde ne dil kim gedâ degül

Milk-i cihâna mâlik ise pâdişâ degül

2 Dür bigi sırrını sadef-i dilde sakla kim
Nâ-geh kulagına irişür az belâ degül

3 Derdün bes ola hecrüni itme havâle kim
Ma'lûl-i vâhide iki illet revâ degül

4 Her bir kılında yüz dil-i âşüfte cân çeker
Bin başlu ejdehâdur u zülf-i dü-tâ degül

5 Ol mihr-i mâh-çihreye dil oldı müşterî
Kim bir kılına iki cihân kem-bahâ degül

6 Cân virürem küdûreti zâyil ola diyü
Çok yaşayasınun dahı gönli safâ degül

7 Bin cânı al bir öpmege lutf it didüm didi
Yok yire zahmet itme kim olur du'â degül

8 Adnî şikâyet eyleme cevrinden ol mehün
Yârun cefâsı mihr ü vefâdur cefâ degül

87
feilâtün feilâtün feilâtün feilün

1 Dil-i âvâre yiler yil bigi ârâm itmez
Terk-i sevdâ-yı ser-i zülf-i dil-ârâm itmez

2 Gice zülfini kamer tal'atına perde idüp
Gün mi var âşıkınun subhını kim şâm itmez

3 Cân dahı istese âsânıdı teslîm velî
Müşkil olur dilegi neydügin i'lâm itmez

4 Lutf idem dimişidi durmadı peymânına âh
Ne günâh eyledüm ihsânını itmâm itmez

5 Göz karasıyla gönül zülfine tolaşsa ne tan
Her ki dîvâne ola fikr-i ser-encâm itmez

6 Hâr olup it bigi ta'zîm iderem müdde'îye
Dahı eydür ki bana izzet ü ikrâm itmez

7 Adniyâ gam yime cevrile helâk ide diyü
Bî-vefâyısa ne var kendüyi bed-nâm itmez

88
mefûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Serv-i sehî egerçi ki pür-i'tidâl olur
Tûbâ boyun nihâline kaçan misâl olur

2 Meh gün yüzüne bedr oluban gördi benzemez
Kaşuna öykünem diyü lâ-büd hilâl olur

3 Zülf-i dü-tânı başun içün tap sal ayaga
Kim bir kılında bin dil ü cân pâymâl olur

4 Hâl-i lebün yüzünde görelden inanmışuz
Kim cennet içre sâki-yi kevser Bilâl olur

5 Devr-i ruhunda zülfüne kılsa nazar hakîm
Mümkin m'idi ki diye teselsül muhâl olur

6 Her katre hâl kim kalem-i sun'dan tamar
Levh-i ruhunda nokta-yı cîm-i cemâl olur

7 Gül yanagına lâleyi benzetme Adniyâ
İtme bu işi kim sebeb-i infi'âl olur

89
mefûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Dil murgı düşdi çün-ki kara zülfün agına
Konmaz dahı cihânda ferâgat budagına

2 Yaşumdan özge görmedi hecründe hem-dem âh
Çendân ki bakdı kanlu gözüm sol u sagına

3 Zülfün ki la'lüni tolaşup ditrer üstine
Meryem-durur ki îsâ'yı almış kucagına

4 Her şûha cân virür gözümün merdümi dirîg
Anı diler ki su koya kendü ocagına

5 Kaddün hevâsı ile za'îf itdi servi kim
Yirde dayanmayınca duramaz ayagına

6 San-kim güneş yüzinde Sühâ âşikâr olur
Çün katre-yi arak gele ol meh yanagına

7 Dür dişlerine lâle-yi manzûmı Adniyâ
Teşbîh itme nâ-geh irişür kulagına

90
mefûlü fâilâtü mefâîlü fâilün

1 Dil murgı saydına kuralı kara zülfi ag
Gül yüzi şevki câna urur lâle bigi dâg

2 Şeb-reng zülfini ruhı altında göreli
Bildüm ki karanu görinürmiş bün-i çerâg

3 Kaddün hevâsıyla düşer yire za'fdan
Andan-durur ki serve ider bâgbân dayag

4 Bâg-ı ruhını murg-ı nazardan sakınmaga
Asmış başı aşaga ayagından iki zâg

5 Hurrem-dil olayın dirisen gül gibi müdâm
Nergisleyin çemende elünden koma ayag

6 Redd eylemiş rakîb-i siyeh-rûyı yârumuz
Olsun iki cihânda yüzi ag u işi sag

7 Derd ehlinün dinürdi ki yanmak durur işi
Köz oldı şimdi Adni ya kime asa kulag

91
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

1 Cân u başa kalmasun âlemde cânân isteyen
Mübtelâ olsun gönülden derde dermân isteyen

2 Tâlib-i cennet olan itsün ser-i kûyın makâm
Zülfinün küfrini dîn edinsün îmân isteyen

3 Hâk-i pây-ı dilberi cânıla elden komasun
Hızr bigi zulmet içre âb-ı hayvân isteyen

4 Yüzi devrinde göze dâyim teselsül görinür
Zülfine kılsun nazar bu kavle burhân isteyen

5 Zahmet-i cevrin çeker her kim diler cân râhatın
Hem-dem idinür gamın gönlini şâdân isteyen

6 Lâle-veş sahn-ı çemende komasun elden ayag
Gülsitânda kendüyi gül gibi handân isteyen

7 Mâh-rûlar mihrine Adnî bigi itsün heves
Cân u dil ma'mûresin cevrile vîrân isteyen

92
feilâtün feilâtün feilâtün feilün

1 Ne revâdur yine agyârı sana yâr idesin
Niçe bir iy büt-i Âzer beni âzâr idesin

2 Bî-vefâyıduguna cümle cihân şâhiddür
N'ola ger hükmile sen yok diyü inkâr idesin

3 Yıkdugun yitmedi mi ıyş u tarab hânesini
Ki gamun dahı gönül milkine mi'mâr idesin

4 Niçe bir bagrumuzı kan idesin cânunıçun
Demidür hasta gönül derdine tîmâr idesin

5 Gamzesi tîgı eger cân dileye boynunı dut
Ey gönül olmaya kim başuna bir kâr idesin

6 Râstı kâmet ü haddi varıken vech degül
Heves-i serv ü hevâ-yı gül ü gülzâr idesin

7 Adniyâ kıymetüni bilmedi çün terkini ur
Bî-vefâyıla ne lâzım satu bâzâr idesin

93
mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün

1 Bu gonce-yi nev bir gül-i handân olacakdur
Dil bülbüli şevkiyile nâlân olacakdur

2 Şol vechile kim nâza ider şimdiden âgâz

Küfri saçınun âfet-i îmân olacakdur

3 Ol dogdugı dem çerh-i melâhatda didüm kim
Yılduzlar içinde meh-i tâbân olacakdur

4 Âb-ı deheni katresi her kanda tamarsa
Lutfiyle nebât anda kamu cân olacakdur

5 Gonce dehenin yâra kaçan ide teşebbüh
Bu hîç degül yok yire bühtân olacakdur

6 Dil bildi ocagına gözüm koydugını su
Agladugum oldur arada kan olacakdur

7 Çün düşdi mahabbet eline yakası cânun
Ma'mûre-yi dil âh ki vîrân olacakdur

8 Ey men' kılan Adni'yi ol hûr-ı cinândan
Aklun nereye gitdi bu kaçan olacakdur

94
mefâilün feilâtün mefâilün feilün

1 Yüzinden açsa nikâbın çemende ol gül-i nâz
Niyâza başlaya mânend-i bülbül ehl-i niyâz

2 Çün irdi zülfine dil gün yüzinde devlet anun
Ki hâsıl iyledi devr-i kamerde ömr-i dırâz

3 İşitmedi ser-i zülfinde dil figânını âh
Egerçi gicede dirler uzak gider âvâz

4 Cihânı garka virür göz yumunca seyl-i yaşum
Sehâb-ı zülfi çü bârân yirine yagdura nâz

5 Hezâr dûd kopar bir dem içre cânumdan
Lebinde bitmege çün hattı iyleye âgâz

6 Figân idüp niçe aglamayam bu sûzıla kim
Yaşumdan özge degül kimse âhuma dem-sâz

7 Nigâr sırrını fâş itme Adni düşmene kim
Degül zamâyir-i erbâb-ı kîne mahrem-i râz